

सन २००६-०७ मध्ये कोकणातील आंबा पिकाचे
अकाली पाऊस, उशिरा पडलेली थंडी व तापमानात
झालेली वाढ या हवामानातील बदलामुळे आंबा
पिकाचे उत्पादनात झालेल्या घटीसाठी एक विशेष
बाब म्हणून अर्थ सहाय्य देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक फलनु १००८/प्र.क्र. १३२/१३-अे
मंत्रालय विस्तार, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक :- ३० मार्च, २००९

वाचा- १) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्रमांक फलनुभ १००७/प्र.क्र. १५३/१३-अे,
दिनांक २७ डिसेंबर, २००७
२) महसूल व वन विभाग शासन निर्णय क्रमांक एससीवाय-१०/२००८/प्र.क्र. १५८/म-११,
दिनांक १८ ऑक्टोबर, २००८
३) महसूल व वन विभाग शासन निर्णय क्रमांक एससीवाय-१०/२००८/प्र.क्र. १५७/म-११,
दिनांक ३० मार्च, २००९

प्रस्तावना :

कोकणातील ठाणे, रायगड, रत्नागिरी व सिंधुदूर्ग या चार जिल्ह्यांमध्ये एकूण सुमारे १,६४,००० हेक्टर आंब्याचे लागवड क्षेत्र आहे. त्यापैकी ६३,९९३.९ हेक्टर क्षेत्र उत्पादनक्षम आहे. सन २००६-०७ या वर्षातील आंबा हंगामामध्ये कोकणात अकाली पाऊस, उशिरा पडलेली थंडी व त्यानंतर तापमानात झालेली वाढ अशा प्रकारच्या हवामानातील बदलामुळे आंबा पिकाचे उत्पादनात घट झाली होती. त्यानुसार करण्यात आलेल्या सर्केक्षणानुसार कोकणातील आंबा पिकाचे उत्पादनात ५० टक्के पेक्षा जादा घट झालेल्या शेतकऱ्यांना एक विशेष बाब म्हणून आंब्याच्या उत्पादनक्षम क्षेत्राच्या ६० टक्के भागासाठी रु. १५,०००/- प्रति हेक्टर प्रति शेतकरी दोन हेक्टर मर्यादेपर्यंत व किमान रु. १,०००/- अनुदान देण्याचा निर्णय संदर्भाधीन शासन निर्णय दिनांक २७ डिसेंबर, २००७ अन्वये घेण्यात येवून रु ३३.७० कोटी एवढा निधी मदत वाटपासाठी वितरीत करण्यात आला होता. वरील अ.क्र. २ येथील शासन निर्णयानुसार रुपये ५.०० कोटी एवढा निधी महसूल व वन विभागाने उपलब्ध करून दिला होता. आता वरील अ.क्र. ३ येथील शासन निर्णयानुसार रुपये ७.३२ कोटी एवढा निधी महसूल व वन विभागाने उपलब्ध करून दिला आहे. सदर निधी वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

सन २००६-०७ मध्ये कोकणातील ठाणे, रायगड, रत्नागिरी व सिंधुदूर्ग या चार जिल्ह्यांमध्ये आंबा पिकाचे अकाली पाऊस, उशिरा पडलेली थंडी व हवामानातील बदलामुळे आंबा पिकाचे उत्पादनात ५० टक्केपेक्षा जादा घट झालेल्या शेतकऱ्यांना एक विशेष बाब म्हणून आंब्याच्या उत्पादन क्षेत्राच्या ६० टक्के भागासाठी रु. १५,०००/-प्रति हेक्टर याप्रमाणे दोन हेक्टरच्या मर्यादेपर्यंत व किमान रु. १,०००/-एवढे अनुदान देण्यासाठी महसूल व वन विभागाने त्यांचा शासन निर्णय क्रमांक एससीवाय-१०/२००८/प्र.क्र. १५७/म-११, दिनांक ३० मार्च,

२००९ अन्वये रु. ७.३२ कोटी (रुपये सात कोटी बत्तीस लक्ष फक्त) एवढा निधी कृषि व पदुम विभागास खर्च करण्यास प्राधिकृत केले आहे.

२. त्यानुसार आपदग्रस्त शेतक-यांना वरील मदत देण्यासाठी " मागणी क्रमांक : सी-६,२२४५ नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य-०२-पूर, चक्रीवादळे इ. १०१-अनुग्रह सहाय्य, ३१-सहायक अनुदाने (०४) (०५) इतर बाबी (२२४५ ०२४४)" या लेखाशिर्षाखाली रु.७.३२ कोटी (रुपये सात कोटी बत्तीस लक्ष फक्त) पैकी रु.४.९७ कोटी (रुपये चार कोटी सत्याण्णव लक्ष फक्त) इतकी रक्कम चालू वित्तीय वर्षात सन २००८-०९ मध्ये खर्च करण्यासाठी विभागीय कृषि सहसंचालक, कोकण विभाग, ठाणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. कोकण विभागातील ठाणे, रायगड, रत्नागिरी व सिंधुदूर्ग या चार जिल्ह्यांकरीता या निधीचे जिल्हा निहाय वितरण करण्यास विभागीय कृषि सहसंचालक, कोकण विभाग, ठाणे यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

३. वरील रक्कम पात्र शेतक-यांना अदा करण्यासाठी अनुसरावयाची पद्धत व मदत वाटपाची कार्यपद्धती संदर्भाधीन शासन निर्णय दिनांक २७ डिसेंबर, २००७ नमूद केल्याप्रमाणे राहील.

४. विभागीय कृषि सहसंचालक, कोकण विभाग, ठाणे यांनी योजना राबविण्यासाठी या तरतूदीतून संबंधित जिल्ह्यातील वरील प्रकारे नुकसानग्रस्त आंबा पिकाखालील क्षेत्रानुसार संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना विहित कार्यपद्धतींचा अवलंब करून आवश्यक असलेले अनुदान उपलब्ध करून द्यावे. तसेच याबाबतच्या योग्य त्या सविस्तर मार्गदर्शक सूचना फलोत्पादन संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी स्वतंत्रपणे निर्गमित कराव्यात.

४.१ आहरण व संवितरण अधिका-यांनी कोषागार/उपकोषागार यांजकडे पाठविण्यात येणा-या बिलासोबत जोडल्या जाणा-या कॉम्प्युटर स्लिपमध्ये गौण / उपशिर्षाच्या "गणकयंत्र " संकेताकांचा न चुकता उल्लेख करावा असे आदेश कृपया संबंधित अधिका-यांना नियंत्रण अधिका-यांनी द्यावेत.

४.२ या मदत वाटपाचे लेखे, अभिलेख, नोंदवहया विहित कार्यपद्धतीनुसार अनुदान आहरीत व वितरीत करणा-या कार्यालयाच्या स्तरावर अद्ययावत ठेवण्यात यावेत.

४.३ दरमहा होणा-या खर्चाचे विवरणपत्र पुढील महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत न चुकता कृषि व पदुम विभाग व महसूल व वन विभागास प्राप्त होईल अशी दक्षता नियंत्रण अधिका-यांनी घ्यावी.

४.४ कोणत्याही परिस्थितील मंजूर निधीच्या मर्यादेपेक्षा जास्त खर्च होणार नाही याची दक्षता नियंत्रण अधिकारी यांनी घ्यावी. अनुदान वाटपासंबंधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र विहित कालावधीत या विभागास पाठविण्यात यावे.

५. सदर आदेश महसूल व वन विभागाच्या शासन निर्णय क्रमांक एससीवाय-१०/२००८/प्र.क्र.१५७/म-११, दिनांक ३० मार्च, २००९ अन्वये या विभागाने कृषि व पदुम विभागास प्राधिकृत केल्यानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक (२००९०३०१९००४४००१) असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(स.ह. भोसले)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

प्रधान सचिव, मा.मुख्यमंत्री कार्यालय, मंत्रालय,मुंबई ३२
 सचिव, मा.उपमुख्यमंत्री यांचे कार्यालय, मंत्रालय मुंबई ३२
 आयुक्त कृषी, महाराष्ट्र राज्य,पुणे. (१० प्रती)
 विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग,ठाणे
 जिल्हाधिकारी, ठाणे, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, रायगड
 मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, रायगड
 संचालक फलोत्पादन, कृषी आयुक्तालय,महाराष्ट्र राज्य,पुणे, (१० प्रती)
 सर्व संचालक, कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य,पुणे,
 विभागीय कृषी सहसंचालक, कोकण विभाग,ठाणे
 जिल्हा अधिकारी कृषी अधिकारी, ठाणे, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, रायगड
 महालेखापाल-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखा परीक्षा) मुंबई /नागपूर,
 संचालक लेखा व कोषागार अधिकारी, मुंबई (२ प्रती)
 सहसंचालक लेखा व कोषागार संगणक कक्ष, नवीन प्रशासन भवन, ५वा मजला, मुंबई -३२,
 जिल्हा लेखा व कोषागार अधिकारी, ठाणे, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, रायगड
 माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.
 महसूल व वन विभाग (मदत व पुनर्वसन), मंत्रालय,मुंबई ३२
 नियोजन विभाग,(कार्यासन -१४३२) मंत्रालय,मुंबई. /वित्त विभाग (व्यय-१) अर्थसंकल्प -३,१२,
 मा.मंत्री कृषि/फलोत्पादन यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२
 मा. राज्यमंत्री कृषि/फलोत्पादन यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२
 सर्व उपसचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, कृषी व फलोत्पादन विभाग,मंत्रालय,मुंबई
 निवडनस्ती १३-ओ, कृषि व पदुम विभाग,मंत्रालय,मुंबई